

Savo-Pielisen alueen kunnat

Jätepoliittinen ohjelma vuoteen 2022

Palvelut – ympäristö – kiertotalous

Juankoski, Juuka, Kaavi, Konnevesi, Kuopio, Lieksa, Nurmes, Outokumpu,
Pieksämäki, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo,
Tuusniemi, Valtimo, Vesanto

Ehdotus 8.11.2016

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Jätehuollon sääntely ja vastuut	2
2.1	Lainsäädäntö ja sen pohjalta tehtävät suunnitelmat	2
2.2	Jätehuollon järjestämisvastuut	3
2.3	Kunnan jätehuoltotehtävät.....	4
3	Jätehuollon toteuttaminen alueella.....	6
3.1	Jätteiden keräys ja kuljetus.....	6
3.2	Jätteen käsittely	6
3.3	Jäteneuvonta ja viestintä.....	7
4	Jätepoliittinen suunnittelu alueella	7
5	Jätepoliittisen ohjelman päivitystyön eteneminen ja toteutus.....	8
5.1	Päivitystyön toteuttaminen ja sidosryhmäyhteistyö.....	8
5.2	Asukkaiden vaikutusmahdollisuudet.....	8
6	Visio, tavoitteet ja toimenpiteet kaudelle 2016 – 2022.....	9
7	Ohjelman vaikutukset	16

1 Johdanto

Jätepoliittisessa ohjelmassa kunnat asettavat tavoitteet vastuulleen kuuluvan jätehuollon kehittämiseksi alueellaan. Suomen Kuntaliitto suosittelee, että kunnissa määritellään jätehuoltopoliittiset linjaukset. Kuntaliiton mukaan jätehuoltopoliitiikan määrittely selkeäksi ohjelmaksi on erityisen tärkeää silloin, kun jätehuollon toteutus on siirretty useamman kunnan yhteiselle organisaatiolle.

Tällä alueella 17 kunnalla on yhteinen jätehuoltoviranomainen, Savo-Pielisen jätelautakunta ja yhteinen kunnallinen jäteyhtiö, Jätekukko. Koska jätehuoltoviranomaisen ja jäteyhtiön toiminta-alue on laaja, tarvitaan kuntien yhteinen näkemys siitä, mihin suuntaan ja millaisin periaattein jätehuoltoa kehitetään tulevina vuosina.

Ohjelma koskee seuraavia kuntia: Juankoski, Juuka, Kaavi, Konnevesi, Kuopio, Lieksa, Nurmes, Outokumpu, Pieksämäki, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Valtimo ja Vesanto. Vuoden 2015 lopussa Jätekukon osakaskunnaksi liittynyt Outokummun kaupunki on mukana jätepoliittisessa ohjelmassa ensimmäistä kertaa.

Päätöksenteko jätepoliittisesta ohjelmasta kuuluu kunnille. Kuntien tekemän sopimuksen mukaan jätepoliittisen ohjelman valmistelu ja seuranta kuuluu Savo-Pielisen jätelautakunnalle. Jätelautakunta on ensimmäistä kertaa mukana jätepoliittisen ohjelman laadintatyössä, sillä aikaisemman kauden jätepoliittinen ohjelma laadittiin juuri ennen jätelautakunnan perustamista.

Tämä jätepoliittinen ohjelma päivittää aikaisemman, vuoteen 2015 saakka laaditun jätepoliittisen ohjelman. Ohjelma on voimassa vuoteen 2022 tai siihen asti, kunnes seuraava jätepoliittinen ohjelma tulee voimaan.

2 Jätehuollon sääntely ja vastuut

2.1 Lainsäädäntö ja sen pohjalta tehtävät suunnitelmat

EU:n ja Suomen jätelainsäädännön tavoitteena on edistää luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja varmistaa, ettei jäte aiheuta haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jätelaille on vahvistettu noudatettavaksi jätehuollon etusijajärjestys ja säädetty toimista, joilla tähdätään jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen, jätteen kierrätyksen ja muun hyödyntämisen lisäämiseen sekä jätteen kaatopaikkakäsittelyn vähentämiseen. Jätehuollon etusijajärjestys tulee ottaa huomioon kaikessa toiminnassa, jossa sen toteutumiseen voidaan vaikuttaa. Etusijajärjestys ohjaa myös jätehuoltoa koskevien suunnitelmien laatimista.

Kuva 1. Jätehuollon etusijajärjestys

Jätelain mukaan ympäristöministeriön on jätelain tarkoituksen toteuttamisen ja säännösten täytäntöönpanon edistämiseksi valmistettava valtioneuvoston hyväksyttäväksi valtakunnallinen jätesuunnitelma. Tämä suunnitelma on ollut päivitettävänä samaan aikaan kuin kuntien jätepoliittista ohjelmaa on laadittu. Ohjelman päivitystyössä on saatu viitteitä suunnitelmassa esiin nostettavista asioista, joita on huomioitu myös tässä ohjelmassa, jotta tavoitteet olisivat samansuuntaisia.

2.2 Jätehuollon järjestämisvastuut

Kunnan vastuulle kuuluu tämänhetkisen lainsäädännön mukaan kaikki asumisessa syntyvä jäte ja osin siihen ominaisuudeltaan, koostumukseltaan ja määrältään rinnastettava, lähinnä julkisessa toiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte. Esimerkiksi valtion ja kuntien virastoissa, sairaaloissa ja terveyskeskuksissa sekä kouluissa ja päiväkodeissa syntyvät yhdyskuntajätteet kuuluvat kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Vaarallisen jätteen osalta kunnan jätehuollon järjestämisvastuu koskee vain asumista. Lisäksi maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely kuuluu kunnan vastuulle, jollei kysymys ole kohtuuttomasta määrästä jätettä. Kunnan vastuun laajuus voi muuttua, mikäli jätelain muutoksella kunnan vastuulta rajataan pois muuta kuin asumisessa syntyvää jätettä. Jätepoliittinen ohjelma koskee lähinnä kunnan vastuulla olevaa jätehuoltoa. Kunnallisen jätehuollon kustannukset katetaan jätemaksuilla.

Tuottajavastuulle kuuluvat asumisessa syntyvien jätteiden osalta paperi, akut ja paristot sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteet sekä pakkaukset. Lisäksi tuottajavastuulle kuuluvat ajoneuvot ja renkaat. Tuottajavastuu tarkoittaa tuotteiden valmistajien ja maahantuojien velvollisuutta järjestää tuotteidensa keräys ja muu jätehuolto kustannuksellaan, kun tuotteet poistetaan käytöstä. Tuottajat sisällyttävät käytöstä poistettujen tuotteiden keräyksestä, hyödyntämisestä ja käsittelystä aiheutuvat kustannukset tuotteen ostohintaan. Kunnalla on edelleen roolia myös tuottajavastuulle

kuuluvien jätteiden osalta: tuottajien kanssa tehdään yhteistyötä jätteiden vastaanotossa ja tältä osin jätepoliittinen ohjelma koskee myös tuottajavastuun alaisia jätteitä.

Jätteen haltijan vastuulle kuuluvat elinkeinotoiminnan jätteet. Tällöin jätteen haltija on velvollinen järjestämään etusijajärjestys huomioon ottaen asianmukaisen jätehuollon. Jätteen haltija voi huolehtia jätteiden käsittelystä itse tai antaa jätteenkuljetus ja -käsittelytoiminnan sitä suorittavan laitoksen tai yrityksen hoidettavaksi. Ainoastaan silloin, jos yksityinen jätehuoltopalvelujen tarjonta on puutteellista ja jätteen haltija pyytää palvelua kunnalta, on kunnalla vastuu tarjota palvelua kunnan toissijaisen vastuun perusteella (TSV). Palvelu on tarjottava kuitenkin vain, jos jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Aiheuttamisperiaatteen mukaisesti jätteen haltijan on vastattava oman jätehuoltonsa kustannuksista.

Jokaisen **asukkaan** vastuulla on huolehtia jätteiden käsittelystä ja asianmukaiseen paikkaan toimittamisesta jätelain ja jätehuoltomääräysten mukaisesti niin, ettei niistä aiheudu ympäristö- ja terveyshaittoja. Asukkailla on velvollisuus luovuttaa jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan. Tuottajavastuulle kuuluvat jätteet on luovutettava tuottajien järjestämään tai tätä täydentävään keräykseen. Myös asukkaiden tulee ottaa huomioon toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan jätehuollon etusijajärjestys.

2.3 Kunnan jätehuoltotehtävät

Kunnallinen jätehuolto on yksi välttämättömistä peruspalveluista. Jätehuoltotehtävät on niiden tehokkaaksi hoitamiseksi järjestetty alueella useamman kunnan yhteisissä, suuremmissa organisaatioissa. Vastuu jätehuollon järjestämisestä on joka tapauksessa aina peruskunnalla.

Kunnallisen jätehuollon tehtävät voidaan jakaa kolmeen osaan:

- 1) jätehuollon viranomaistehtäviin,
- 2) jätehuollon palvelutehtäviin eli käytännön toteuttamiseen ja
- 3) jätehuollon valvontatehtäviin.

Jätehuollon viranomaistehtäviä hoitaa tällä alueella kuntien yhteinen jätehuoltoviranomainen, **Savo-Pielisen jätelautakunta**. Jätehuoltoviranomaisen tehtäviin kuuluu mm:

- jätehuoltomääräysten antaminen
- poikkeamispäätökset jätehuoltomääräyksistä,
- jätetaksan hyväksyminen
- jätemaksupäätökset,
- jätteenkuljetusjärjestelmäpäätökset,
- kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluvien kiinteistöjen liittymisvelvoitteen ja jätehuollon järjestämisen seuranta,
- jätteenkuljetuksen seuranta sekä
- viranomaisrekisterin (jätteenkuljetusrekisterin) pitäminen.

Jätehuollon käytännön toteuttamiseen liittyvät tehtävät on annettu kunnalliselle jäteyhtiölle, **Jätekukolle**. Jäteyhtiön tehtävinä ovat mm:

- hyötyjätteiden ja sekajätteen kiinteistöittäinen ja alueellinen keräys,
- jätteenkuljetusten kilpailuttaminen kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa,
- vaarallisten jätteiden vastaanotto,
- jätteenkäsittelyn järjestäminen: käsittelypaikkojen rakentaminen ja ylläpito sekä käsittelypalveluiden hankkiminen,
- kerättyjen jätteiden määrien raportointi,
- jätemaksujen laskutus sekä
- jäteneuvonta ja tiedotus.

Jätekukon omistajaohjaus kuuluu kunnille. Lisäksi peruskunnille kuuluu tiettyjä jätehuollon palvelutehtäviä, joita ei ole annettu kunnallisen jäteyhtiön hoidettavaksi. Näitä tehtäviä ovat muun muassa vanhojen kaatopaikkojen hoito sekä puutarhajätteiden, kantojen ja ylijäämämaiden vastaanotto.

Jätehuoltomääräysten noudattamista valvovat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja alueen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukset (ely-keskukset). Valvontaviranomaisen tehtäviä ovat:

- jätelain noudattamisen valvominen,
- päätökset valvonta-asioissa sekä
- sille kuuluvien ilmoitus- ja lupa-asioiden käsittely sekä päätösten noudattamisen valvonta.

Kuva 2. Kunnan jätehuoltotehtävät ja yhteistyö Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella

3 Jätehuollon toteuttaminen alueella

3.1 Jätteiden keräys ja kuljetus

Alueella on käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus eli Jätekuukko kilpailuttaa jätteiden kuljetukset asukkaiden puolesta, pois lukien lietteiden kuljetukset. Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus tarjotaan kaikilla niillä alueilla, joihin jäteautolla pääsee. Jätekuukko toimittaa myös jäteasiat kiinteistöille koko toiminta-alueella ja toteuttaa astioiden vaihdot. Niitä kiinteistöjä varten, joilla ei ole kiinteistökohtaista jäteastiaa tai jotka eivät ole liittyneet jätehuoltoon lähikiinteistöjen yhteisellä kimppa-astialla, on perustettu aluekeräyspisteverkosto. Ympärivuotisia aluekeräyspisteitä on vähintään yksi/kunta tai haja-asutusalueen isompi asuinaluekeskittymä. Kesäajan aluekeräyspisteitä on järjestetty keskeisille vapaa-ajan asuntojen sijaintialueille ja kulkureittien varsille.

Niitä jätteitä varten, jotka eivät kuulu kokonsa, määränsä tai laatunsa vuoksi jäteastioihin, on järjestetty paikalliset lajitteluasemat (jäteasemat) jokaiseen kuntaan tai toiminnalliselle alueelle. Lajitteluasemille on järjestetty myös vaarallisten jätteiden vastaanotto, lääkejätteiden vastaanotto on sen sijaan järjestetty apteekkeihin. Asiakkaille on tarjolla osassa kuntia myös isokokoisten jättesineiden kuljetuspalveluja.

Hyötyjätteitä kerätään kiinteistöittäisesti ja ekopisteissä. Parasta aikaa tapahtuu muutoksia ekopistepalvelujen osalta tuottajavastuun laajennuttua koskemaan kuluttajapakkauksia. Suuri osa ekopisteistä on siirtynyt tuottajien eli Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n hoidettavaksi.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetuksessa on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, jossa kiinteistön haltijat sopivat itse kuljetusten järjestämisestä valitsemansa jätehuoltorekisteriin merkityn kuljetusurakoitsijan kanssa. Lietteet ohjautuvat jätevedenpuhdistamoille.

Puutarhajätteiden vastaanoton järjestävät ensisijaisesti kunnat itse, jotta puutarhajätteiden käsittely ja hyödyntäminen saataisiin järjestettyä paikallisesti. Jos tämä ei onnistu, voi Jätekuukko järjestää vastaanoton.

3.2 Jätteen käsittely

Jätteiden käsittely on muuttunut ja on edelleen kehittymässä. Kuopion jätekeskuksen alueella sijaitsevassa Gasum Biotehdas Oy:n biokaasulaitoksessa hyödynnetään alueelta kerättävät biojätteet ja yhdyskuntalietteet. Tuotettu kaasu käytetään energiantuotantoon ja prosessista jäävä liete ja biomassa hyödynnetään lannoitteena lähialueen pelloilla. Leppävirralle on valmistumassa vuoden 2016 aikana Riikinvoima Oy:n ekovoimalaitos, minkä jälkeen sekajätteet pystytään hyödyntämään kattavasti energiana.

Tuottajavastuulle kuuluvat pakkausjätteet (lasi, metalli, kartonki ja muovi) ohjataan tuottajien järjestämään käsittelyyn. Näin kerättävät materiaalit hyödynnetään uusien tuotteiden valmistuksessa. Samoin erilleen kerätty paperi sekä sähkö- ja elektroniikkaromu (SER) ohjautuvat tuottajille hyödynnettäväksi jälleenkäsittelylaitoksille.

3.3 Jäteneuvonta ja viestintä

Jätelain mukainen jäteneuvonta ja tiedotus on annettu Jätekkon tehtäväksi, mutta jokainen kunta tekee sitä osaltaan myös omassa toiminnassaan. Jätekkon neuvonta kattaa niin päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille tarjottavan valistuksen kuin asiakkaille annettavan päivitetyn tiedon jakamisen. Neuvontaa ja tiedotusta toteutetaan tuottamalla materiaalia (mm. asiakaslehti, lajitteluohjeet, kalenteri), olemalla mukana sosiaalisessa mediassa ja osallistumalla eri tapahtumiin.

4 Jätepoliittinen suunnittelu alueella

Jätepoliittisella suunnittelulla alueella on jo perinteet. Jätekkon osakaskunnat laativat ensimmäisen yhteisen jätestrategian kaudelle 2005–2009. Kaikki yhtiön alueella tuolloin olleet kunnat hyväksyivät sen. Jätestrategian tavoitteena oli jätehuoltojärjestelmän kehittämiskohteiden kartoittaminen, toimintalinjausten etsiminen todetuille kehittämiskohteille sekä vastuiden ja työnjaon selkeyttäminen. Jätestrategialla kunnat ilmaisivat tahtonsa jätehuollon toteuttamiseksi ja kehittämiseksi valitsemillaan päämäärillä ja niiden tavoittelemiseksi määritellyillä toimenpiteillä. Jätestrategia toimi hyvänä työkaluna jätehuollon koordinoinnissa.

Yhtiön osakaskuntien jätepoliittinen ohjelma vuoteen 2015 päivitti osakaskuntien jätestrategian. Strategia nimettiin jätepoliittiseksi ohjelmaksi, joka vastasi paremmin raportin sisältöä. Jätepoliittisen ohjelman laadinta aloitettiin vuonna 2009 ja se hyväksyttiin vuoden 2011 aikana kaikissa Jätekkon osakaskunnissa. Jätepoliittisessa ohjelmassa vuoteen 2015 esitettiin jätehuollon kehittämistavoitteita sekä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Ohjelmassa keskityttiin kuuteen asiakokonaisuuteen, joiden yhteisenä tavoitteena oli jätelain etusijajärjestyksen toteuttaminen, jätehuollon haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen, riittävän jätehuollon palvelutason tarjoaminen toimialueen asukkaille sekä toimijoiden työnjaon ja vastuiden edelleen selkeyttäminen.

Jätepoliittiseen ohjelmaan kirjattiin, että se on voimassa vuoteen 2015 tai siihen asti, kun seuraava jätepoliittinen ohjelma tulee voimaan. Jätepoliittisen ohjelman päivittäminen aloitettiin vuonna 2015. Päivitystyön aikana toimialueen kunnat, Jätekkko ja jätelautakunta ovat keskustelleet yhdessä eri yhteyksissä näkemyksistä jätehuollon kehittämistarpeiksi ja -suunniksi tällä alueella. Päivitystyön aikana on myös kuultu eri sidosryhmiä ja kuntalaisia.

Päivitystyössä kiteytyy jätepoliittiseen ohjelmaan kuntien yhteinen näkemys jätehuollon kehittämiskohteista ja -periaatteista tuleville vuosille. Kun jätehuollolle on asetettu tavoitteet, on jätehuollon kehittäminen suunnitellusti ja pitkäjänteisesti mahdollista. Ohjelman avulla kunnat voivat myös ohjata omistamaansa jäteyhtiötä. Asiakkaat hyötyvät koko alueelle avoimesti linjatuista jätehuollon kehittämistarpeista ja siitä, että jätehuoltoa kehitetään koko alueella yhdenvertaisesti ja johdonmukaisesti jätepoliittisen ohjelman mukaisesti.

5 Jätepoliittisen ohjelman päivitystyön eteneminen ja toteutus

5.1 Päivitystyön toteuttaminen ja sidosryhmäyhteistyö

Jätepoliittisen ohjelman päivitystyön vetäjänä toimi Savo-Pielisen jätelautakunta. Jätelautakunnassa hyväksyttiin ohjelman toteuttamiselle projektisuunnitelma, jonka mukaisesti työ tehtiin vuosien 2015–2016 aikana. Outokummun kaupunki tuli mukaan ohjelman laatimistyöhön vuoden 2016 alussa.

Työlle oli nimetty ohjausryhmä, joka ohjasi ja seurasi projektin käytännön toteuttamista. Ohjausryhmässä oli seuduittainen kuntien edustus sekä Jätekukon edustus. Ohjausryhmä kokoontui viisi kertaa. Ohjausryhmä käsitteli alkuvaiheessa työn aikataulutusta sekä kyselyjen ja sidosryhmäyhteistyön toteutusta. Tämän jälkeen ohjausryhmässä työstettiin tavoitteita ja toimenpiteitä kyselyjen tuloksista ja sidosryhmäyhteistyöstä kerättyjen esitysten pohjalta. Ohjelmaan kirjattuja tavoitteita ja toimenpiteitä käsiteltiin myös kuntien ympäristöviranhaltijoista koostuvassa työryhmässä.

Sidosryhmien kattavammaksi osallistamiseksi perustettiin oma työryhmä (yhteistyöryhmä). Yhteistyöryhmään kutsuttiin edustajat toimialueen ely-keskuksista, paikallisten kuljetusyritysten edustajat Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:n ja Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry:n kautta sekä tuottajien edustajat pakkausten, paperin ja SER-tuottajavastuutahoilta. Ryhmään kutsuttiin edustajat myös Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan Luonnonsuojelupiireiltä ja Kiinteistöliitosta. Yhteistyöryhmässä oli lisäksi Jätekukon edustus ja kuntaedustus ohjausryhmästä. Yhteistyöryhmä kokoontui kaksi kertaa keskustellen ensimmäisen kerran jätehuollon kehittämisestä kyselyjen tulosten pohjalta ja toisen kerran ohjelmaluonnoksen pohjalta.

Kuulemis- ja ideointipalaverit (aluepalaverit) pidettiin tammi-maaliskuussa 2016 seuduittain jätehuollon yhteyshenkilöiden ja kuntien nimeämien omistajaohjauksesta vastaavien tahojen kanssa. Jätepoliittista ohjelmaa käsiteltiin Jätekukon hallituksen jäsenten kanssa joulukuussa 2015. Ideariihi pidettiin syksyllä 2015 myös alueen jätehuollon neuvottelukunnassa, johon oli kutsuttuna kaikkien kuntien jätehuollon yhteyshenkilöt, ely-keskusten edustajat sekä jätelautakunnan jäsenet.

5.2 Asukkaiden vaikutusmahdollisuudet

Jätepoliittisen ohjelman päivitystyössä on hyödynnetty Jätekukon syksyllä 2014 tekemän asiakaskyselyn tuloksia siitä, miten tyytyväisiä asiakkaat ovat jätehuoltopalveluihin ja millaisia jätehuoltopalveluja toivotaan. Asiakastytyväisyyskysely lähetettiin tällöin 3000 talouteen ja vastauksia saatiin 689 kpl.

Tämän lisäksi alueella toimiville omakoti- ja kiinteistöyhdistyksille, asukas- ja kyläyhdistyksille sekä kylätoimikunnille lähetettiin lokakuussa 2015 kysely (yhteensä 217 kpl) liittyen jätteiden synnyn ehkäisyyn, palvelujen kehittämiseen, viestintätarpeeseen sekä jätehuollon valvontaan ja seurantaan. Vastauksia saatiin 76 kappaletta.

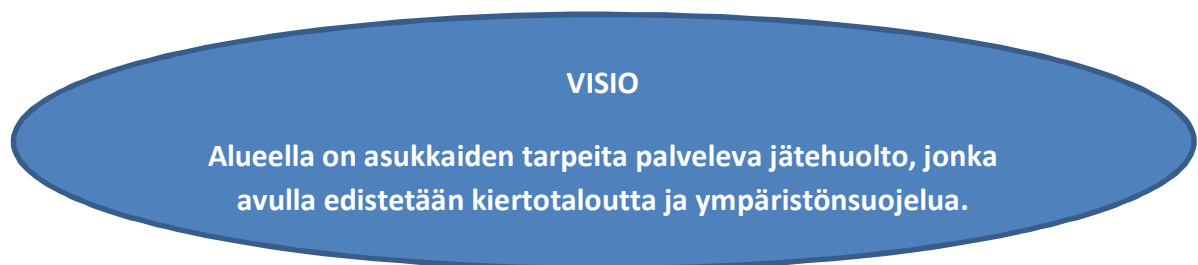
Kuntien luottamushenkilöille tehtiin sähköinen kysely marraskuussa 2015 jätehuollon kehittämistarpeista ja toiveista. Kysely osoitettiin kuntien valtuutetuille sekä kunnanhallitusten, ympäristön-

suojeluviranomaisina toimivien lautakuntien, teknisen toimen lautakuntien ja Savo-Pielisen jätelautakunnan jäsenille. Kyselystä lähti 505 sähköpostiviestiä ja vastauksia kyselyyn saatiin 64 kpl.

Kokonaisuutena kyselyjen vastausprosentti oli pieni, vaikka vastaamisesta muistutettiin noin kuukauden kuluttua kyselyn lähettämisestä. Suullisessa palautteessa on tuotu esille se, että jätehuoltoon ollaan kokonaisuutena tyytyväisiä, eikä ole tunnettu tarvetta kyselyn täyttämiseen.

Vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden kuulemisessa käytettiin apuna verkkopalvelua otakantaa.fi. Verkkopalvelussa kuntalaisilla oli mahdollisuus esittää mielipiteitä jätehuollon toimivuudesta, kertoa jätehuollon kehittämistarpeita ja ideoida jätehuollon kehittämisen toimenpiteitä. Verkkopalvelussa oli sekä kyselyjä että keskustelufoorumi. Eri kyselyihin saatiin noin 20 vastausta ja keskusteluketjuja oli kolme.

6 Visio, tavoitteet ja toimenpiteet vuoteen 2022

Visiota myötäillen ohjelman tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on nostettu esiin niin asiakkaiden tarpeiden mukainen jätehuollon palvelutaso kuin ympäristön huomioon ottaminen. Tavoitteilla ja toimenpiteillä myös edistetään kunnan vastuulle kuuluvassa jätehuollossa kiertotaloutta. Kiertotalous on uusi talousmalli, jossa tuotanto ja käyttö suunnitellaan siten, että jätettä ei synny, vaan materiaalit ja niiden arvo säilyvät kierrossa.¹

Ohjelmassa on asetettu visiota tukevia tavoitteita neljälle asiakokonaisuudelle, jotka ovat

- jätteiden synnyn ehkäisy,
- tuotteiden uudelleenkäytön edistäminen ja jätteiden tehokas hyödyntäminen,
- ympäristövastuullisen toiminnan edistäminen jätehuollossa ja
- riittävä jätehuollon palvelutaso ja kattava palveluverkosto.

Kutakin tavoitteita toteuttamaan on linjattu toimenpiteitä, jotka on vastuutettu eri tahoille.

¹ Kiertotalouden määritelmä perustuu Sitran edustajan antamaan vastaukseen kysyttäessä ”Mitä on kiertotalous?”
[Http://www.jateplus.fi/jateplus-12015/mita-on-kiertotalous/](http://www.jateplus.fi/jateplus-12015/mita-on-kiertotalous/)

1. Jätteen synnyn ehkäisy			
Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta
Kunnat toimivat esimerkillisesti jätteen synnyn ehkäisemisessä	Jätteen synnyn ehkäisy otetaan huomioon yhtenäisin periaattein kuntien omiin hankintaohjeisiin sekä alueellisten hankintatoimien ohjeisiin	• kunnat	• kuntien hankintaohjeet
	Kehitetään hankintaosaamista niin, että voidaan huomioida kuinka paljon tuotteiden ja palvelujen hankinnoissa syntyy jätettä	• kunnat • jätelautakunta	• kuntien hankintaohjeet • koulutusten lukumäärä • pisteytysten kehittäminen
	Hyödynnetään sähköisiä palveluja	• kunnat • jätelautakunta • Jätekukko	• käytössä olevat sähköiset palvelut
	Kuntien toimipisteissä seurataan ruokahävikkiä ja vähennetään sitä (esim. ruokahävikkiprojekti)	• kunnat	• biojättemäärä • ruokahävikkiprojektin tulokset
	Kuntien omien toimipisteiden (virastot, koulut ym.) ruokaloista myydään ylijäämäruokaa mahdollisuuksien mukaan	• kunnat	• niiden kuntien toimipisteiden lukumäärä, jossa asia on toteutettu
Jätteen synnyn ehkäisystä on tietoa eri kohderyhmillä	Kootaan ja jaetaan teemoittain materiaalia ja tietoa asukkaille jätteen synnyn ehkäisystä	• Jätekukko	• tuotettu materiaali
	Nostetaan tiedottamisessa esiin ostopäätösten vaikutus jätteen syntymiseen (tuotteiden kestävyys, huollettavuus, pakkausten vähentäminen)	• Jätekukko	• tuotettu materiaali

2. Tuotteiden uudelleenkäytön edistäminen ja jätteen tehokas hyödyntäminen			
Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta
Kunnat toimivat esimerkillisesti jätteen hyödyntämisen ja uudelleenkäytön saralla	Kuntien hankinnoissa ostetaan mahdollisuuksien mukaan käytettyjä ja kierrätysmateriaaleista valmistettuja tuotteita	• kunnat	• kuntien hankintaohjeet
	Peruskorjaushankkeissa tutkitaan mahdollisuudet vanhojen rakennusosien ja kalusteiden kunnostamiseen ja uudelleenkäyttöön kohteessa	• kuntien tilahallinnot	• hankkeiden lkm

	Rakennus- ja purkukohteissa edellytetään mahdollisuuksien mukaan, että uudelleen käyttöön kelpaavat kalusteet ja rakennusosat on otettava erilleen ja materiaalina hyödynnettävät jätteet ohjataan hyötykäyttöön	<ul style="list-style-type: none"> • kuntien tilahallinnot 	<ul style="list-style-type: none"> • niiden kuntien lukumäärä, jossa asia on toteutettu
	Tuotteita valmistellaan uudelleen käyttöön kuntien tai vastaavien toimijoiden työpajoissa	<ul style="list-style-type: none"> • kunnat 	<ul style="list-style-type: none"> • niiden kuntien lukumäärä, jossa asia on toteutettu
	Kunnissa otetaan käyttöön ekotukihenkilötoiminta	<ul style="list-style-type: none"> • kunnat • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • toiminnassa olevien kuntien lkm • ekotukihenkilöiden lkm
	Kuntien omien toimipisteiden käyttökelpoisia tavaroita tarjotaan uudelleen käyttöön (esim. nettikirppis, huutokauppaportaalit) ja asiasta on kunnissa selkeät ohjeet	<ul style="list-style-type: none"> • kunnat 	<ul style="list-style-type: none"> • niiden kuntien lukumäärä, jossa asia on toteutettu
Tuotteiden uudelleenkäyttö lisääntyy	Selvitetään mahdollisuudet yhteistyön tekemisestä kuntien työpajojen tai kierrätyskeskusten kanssa, jotta tavaraa saadaan uudelleenkäyttöön lajitteluasemilta; luodaan mahdollisuuksien mukaan uusi toimintatapa	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/ toteutumatta
	Tuodaan esille kiertotalouden hyviä käytäntöjä ja tarjotaan tätä edistäviä palveluja	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • tavat, joilla käytäntöjä tuotu esille • palvelut, jotka tarjottu
Biojätteen määrä sekajätteessä vähenee nykyisestä ja biojäte ohjautuu tehokkaammin materiaalihyötykäyttöön	Selvitetään kompostoreiden myynti- tai vuokrauspalvelua; otetaan uusi palvelu mahdollisuuksien mukaan käyttöön	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/ toteutumatta
	Annetaan kompostointineuvontaa	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • neuvontatilaisuuksien määrä
	Kannustetaan biokimppakeräykseen ja kimppakompostointiin	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • kimppojen lkm
	Edistetään kotitalouksien mahdollisuuksia lajitella biojätteet erilleen (esim. biopussien jakelu koko toimialueella)	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/ toteutumatta • biojättemäärä • biojätteen osuus sekajätteessä

	Kannustetaan taksalla biojätteen lajitteluun ja erilliskeräykseen	• jätelautakunta	• jätetaksa
	Selvitetään mahdollisuudet biojätteiden kiinteistöittäisen keräyksen laajentamiseen nykyisestä	• Jätekkukko • jätelautakunta	• toteutunut/ toteutumatta • biojättemäärä
	Selvitetään biojätteiden keräyksen mahdollisuus aluekeräyspisteissä; otetaan uusi toimintamalli mahdollisuuksien mukaan käyttöön	• Jätekkukko	• toteutunut/ toteutumatta
Kierrätettävät jätteet ohjautuvat entistä tehokkaammin materiaalihyötykäyttöön	Kannustetaan taksalla pakkausjätteiden lajitteluun ja erilliskeräykseen	• jätelautakunta	• jätetaksa • pakkausjätteiden keräysmäärät
	Selvitetään mahdollisuudet pakkausjätteiden kiinteistöittäisen keräyksen laajentamiseen nykyisestä (pienimmät taloyhtiöt ja omakotitalot)	• Jätekkukko • jätelautakunta	• toteutunut/ toteutumatta
	Rakennus- ja purkukohteisiin toimitetaan tietoa asianmukaisesta jätteiden käsittelystä	• kuntien rakennusvalvonnat	• kuinka monessa kunnassa tietoa toimitettu
Asukkaat ovat tietoisia lajittelun vaikutuksista	Annetaan tietoa kierrätyksen hyödyistä ja kierrättämättömyyden haitoista	• Jätekkukko	• tuotettu materiaali
	Annetaan tietoa hyötyjätteiden hyödyntämistavoista ja -kanavista	• Jätekkukko	• tuotettu materiaali

3. Ympäristövastuullisen toiminnan edistäminen jätehuollossa			
Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta
Jätehuollon ilmastovaikutukset vähenevät	Selvitetään keinoja, joilla voidaan vähentää jäteauton päästöjä ottaen huomioon jäteauton elinkaaren ympäristövaikutukset; otetaan mahdollisuuksien mukaan uusia toimintatapoja käyttöön	• Jätekkukko	• selvitys tehty /ei tehty • toimintatapoja muutettu/ei muutettu
	Selvitetään mahdollisuuksia vähentää jätehuollon päästöjä automaation avulla (esineiden internet); otetaan mahdollisuuksien mukaan uusia toimintatapoja käyttöön	• Jätekkukko	• selvitys tehty /ei tehty • toimintatapoja muutettu/ei muutettu

Asuin- ja vapaa-ajankiinteistöjen jätehuolto on järjestetty asianmukaisesti koko toiminta-alueella	Seurataan säännöllisesti jätehuollon liittymisvelvollisuuden toteutumista ja ohjataan liittymään järjestettyyn jätehuoltoon	<ul style="list-style-type: none"> • jätelautakunta 	<ul style="list-style-type: none"> • liittymisprosentti • kehotusten määrä
	Seurataan ja valvotaan saostus- ja umpisäiliöiden riittäviä tyhjennyksiä, annetaan neuvontaa ja tarvittaessa puututaan epäkohtiin	<ul style="list-style-type: none"> • jätelautakunta • kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • kuljetusrekisterissä olevien haja-asutusalueen kiinteistöjen määrä (%) • kirjatut tyhjennykset (%:lta kiinteistöjä)
Yritykset ovat tietoisia jätehuoltoon liittyvistä velvoitteista ja toimivat niiden mukaisesti sekä saavat tarvittavat jätehuoltopalvelut	Kohdennetaan yrityksille tiedotuskampanjoita jätehuollosta	<ul style="list-style-type: none"> • kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • tiedotuskampanjoiden lukumäärä
	Toteutetaan toimialoittain jätehuollon valvontakampanjoita	<ul style="list-style-type: none"> • kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • valvontakampanjoiden lukumäärä
	Yrityksille tarjottavista TSV-palveluista pidetään tietoa helposti saatavilla ja toimivat palvelut tarjotaan niitä tarvitseville	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekkukko 	<ul style="list-style-type: none"> • tiedotusmateriaali • pyynnöt, joiden johdosta TSV-palvelu tarjottu
Jätteiden keräyspaikat ovat siistit, eikä roskaantumista tapahdu	Kehitetään eko- ja aluekeräyspisteiden täyttymisen seurantaa	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekkukko 	<ul style="list-style-type: none"> • keräyspisteiden määrä, joissa käytössä on astioiden täyttymisen seuranta • roskaantumisolmoitusten lkm
	Kannustetaan vakituisten asuinkiinteistöjen siirtymistä aluekeräyspisteistä kiinteistöittäiseen jätteenkeräykseen (kimppe tai oma astia)	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekkukko • jätelautakunta 	<ul style="list-style-type: none"> • aluekeräyspistettä käyttävien kiinteistöjen suhde oman astian ja kimpan käyttäjiin
	Annetaan ohjeistusta kiinteistöjen jätteenkeräyspaikkojen toteuttamiseen	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekkukko 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/ toteutumatta
Jätteiden käsittely ei aiheuta ympäristöhaittaa	Valvotaan alueellisten jätteiden vastaanottoa paikkojen siisteyttä	<ul style="list-style-type: none"> • kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • valvontakohteiden määrä
	Seurataan ja valvotaan kompostointia ja opastetaan kompostointiin	<ul style="list-style-type: none"> • kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • valvontakohteiden määrä
	Seurataan ja valvotaan lietteiden omatoimista käsittelyä ja annetaan asiassa ohjeistusta	<ul style="list-style-type: none"> • jätelautakunta • kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • käsiteltyjen ilmoitusten lukumäärä • valvontakohteiden määrä • ilmoitusmäärä epäasiallisesta käsittelystä

	Seurataan, opastetaan ja valvotaan, että jätehuolto on järjestetty rakennus- ja purkukohteissa, ja jätteet ohjautuvat asianmukaiseen käsittelyyn	<ul style="list-style-type: none"> • kuntien rakennusvalvonnat • kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • jätehuollon suunnitelmallisuus, ilmoitusten käsittely
Yleinen roskaantumisen ja epäsiällinen jätteiden käsittely vähenee	Selvitään kuntien yleisten alueiden jätteiden keräysvälineiden riittävyys ja toimivuus sekä täydennetään keräysvälineverkostoa tarpeen mukaan	<ul style="list-style-type: none"> • kunnat 	<ul style="list-style-type: none"> • selvitys tehty / ei tehty • lisättyjen keräysvälineiden määrä
	Tuetaan yleisten alueiden siivoustalkoita	<ul style="list-style-type: none"> • kunnat 	<ul style="list-style-type: none"> • talkooavustusten määrät • muut toimenpiteet, joilla talkoita tuettu (esim. välineiden lainaus)
	Laaditaan yhteistä materiaalia ja toimintamalleja ohjaus- ja valvontatyön tueksi	<ul style="list-style-type: none"> • kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • yhteisten toimintamallien lukumäärä

4. Riittävä jätehuollon palvelutaso ja kattava palveluverkosto			
Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta
Asiakkaat voivat asioida joustavasti Jättekukon ja jätelautakunnan kanssa	Kehitetään sähköistä asiointia kattamaan tyypillisimmät asiointitilanteet	<ul style="list-style-type: none"> • jätelautakunta • Jättekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/ toteutumatta
Jätteiden keräys ja kuljetus toimii hyvin asiakkaita palvellon	Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen alue määritellään koko toiminta-alueelle ja sitä tarkistetaan asiakaspalautteiden pohjalta	<ul style="list-style-type: none"> • jätelautakunta 	<ul style="list-style-type: none"> • määrittely tehty / tekemättä • palautteiden/ tarkistusten lukumäärä
	Selvitetään mahdollisuus jäteastioiden tyhjennyshinnan määrittelemiseksi painoperusteisena	<ul style="list-style-type: none"> • Jättekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • selvitys tehty /ei tehty
	Kehitetään isokokoisten jätteesineiden ja suurten jätemäärien kuljetus- ja noutopalveluja niin, että palveluja on tarjolla koko toimialueella	<ul style="list-style-type: none"> • Jättekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • tarjotut palvelut eri kunnissa
	Kehitetään aluekeräyspisteverkostoa edelleen palvelemaan paremmin vapaa-ajan asukkaita	<ul style="list-style-type: none"> • Jättekukko • jätelautakunta 	<ul style="list-style-type: none"> • uusien ja parempaan paikkaan siirrettyjen aluekeräyspisteiden määrä

	Selvitetään onko ympärivuotisia aluekeräyspisteitä riittävästi ja sijoittuvatko ne oikein asiakas-kuntaansa nähden; kehitetään verkostoa tarpeen mukaan	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko • jätelautakunta 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/ toteutumatta
Lajitteluasemat (jäteasemat) ja vaarallisten jätteiden vastaanotto palvelee asukkaita sekä mahdollisuuksien mukaan julkisia toimijoita ja yrityksiä	Täydennetään ja ylläpidetään lajitteluasemaverkostoa niin, että jokaisessa kunnassa tai toiminnallisella alueella on lajitteluasemapalvelu	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/ toteutumatta
	Selvitetään lajitteluasemien vastaanottoaikojen toimivuutta; muutetaan vastaanottoaikoja tarpeen mukaan	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko • jätelautakunta 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/ toteutumatta
	Tuottajayhteisöjen kanssa tehdään yhteistyötä niin, että lajitteluasemilla otetaan vastaan myös tuottajavastuulle kuuluvia jätteitä (esim. SER)	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/toteutumatta
Kierrätettävien jätteiden keräysverkosto (ekopisteverkosto) on toimiva	Pakkausten ja paperin tuottajavastuutahojen kanssa tehdään yhteistyötä ekopisteverkosta järjestettäessä	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/toteutumatta
	Tuottajayhteisöjen RINKI-ekopisteverkosta täydennetään	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko • jätelautakunta 	<ul style="list-style-type: none"> • keräyspisteiden lkm ja saavutettavuus
	Laajennetaan uusien kierrätettävien jätteiden keräysverkosta	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko • jätelautakunta 	<ul style="list-style-type: none"> • keräyspisteiden lkm ja saavutettavuus
	Jätekukon täydentävä ekopisteverkosto toteutetaan siistinä yhtenäisellä ilmeellä ja informatiivisilla kylteillä	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut/ toteutumatta
Alueet on suunniteltu jätehuollon kannalta toimiviksi	Jätehuollon tilatarpeet otetaan huomioon kaavoituksessa	<ul style="list-style-type: none"> • kunnat 	<ul style="list-style-type: none"> • kaavoitusprosessit
Asiakkaat saavat tarvittavat lietteen-kuljetuspalvelut	Jaetaan tietoa jätehuoltorekisteriin merkityistä jätteiden kuljettajista	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • tietoa jaettu /ei ole jaettu
	Seurataan lietteiden kuljetusten saatavuutta ja toimivuutta	<ul style="list-style-type: none"> • jätelautakunta 	<ul style="list-style-type: none"> • seuranta tehty /ei tehty
Puutarhajätteille on kohtuullisesti saavutettavat ja toimivat vastaanottopisteet	Järjestetään puutarhajätteiden vastaanotto ja käsittely joka kunnassa niin, että pitkiltä kuljetusmatkoilta vältytään	<ul style="list-style-type: none"> • kunnat • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • vastaanottopisteiden lkm
Tiedotus, neuvonta ja valistus tavoittaa kuntalaiset laajasti	Tiedotetaan toistuvasti ja monikanavaisesti	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • käytetyt viestinnän kanavat
	Järjestetään neuvontaa eri tilaisuuksissa ja kiinteistöillä	<ul style="list-style-type: none"> • Jätekukko 	<ul style="list-style-type: none"> • tilaisuuksien määrä • tavoitettujen henkilöiden lukumäärä

	Järjestetään valistustilaisuuksia mm. kouluissa ja päiväkodeissa	• Jätekukko	• valistustilaisuuksien määrä • tilaisuuksiin osallistuneiden lukumäärä
	Mahdollistetaan tutustumisvierailut jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikkoihin	• Jätekukko	• tutustumisvierailujen lukumäärä • tutustumisvierailuihin osallistuneiden lukumäärä
	Viestinnässä hyödynnetään uusia, innovatiivisia ja vuorovaikuttavia toimintatapoja	• Jätekukko	• uudet viestinnän toimintatavat
	Selvitetään uusia malleja neuvonnan toteutukseen kunnallisten toimijoiden kesken; otetaan uudet mallit mahdollisuuksien mukaan käyttöön	• Jätekukko • kuntien vesi- ja energialaitokset • kuntien elinkeinotoimet	• selvitys tehty/ei tehty • uusia malleja otettu käyttöön / ei otettu käyttöön
	Tuottajayhteisöjen kanssa tehdään yhteistyötä viestinnässä	• Jätekukko	• yhteistyössä toteutettu materiaali ja kampanjat

7 Ohjelman vaikutukset

Ohjelman osalta on arvioitu vaikutuksia ihmisiin, ympäristöön ja ilmastoon, kunnan henkilöstöön ja talouteen sekä yrityksiin. Vaikutukset riippuvat siitä, miten kattavasti ohjelmaa saadaan toteutettua. Merkittävimmät vaikutukset tulevat todennäköisesti olemaan vaikutukset ympäristöön ja ihmisiin.

Merkkien selitykset:

- + Myönteinen vaikutus
- Kielteinen vaikutus
- 0 Neutraali vaikutus

Vaikutukset ihmisiin			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1.	Palvelujen saatavuuteen ja laatuun	+	Sähköinen asioinnin kehittyminen sekä jätehuollon palveluaikojen ja -muotojen kehittäminen parantaa palvelua asiakastarpeiden mukaisesti.
2.	Sosiaaliseen elinympäristöön	+	Tuotteiden uudelleenkäyttö ja työpajatoiminta voi luoda mahdollisuuden asukkaiden osallistumiseen. Työpaikkoja voi syntyä ajoille, joissa panostetaan jätteiden synnyn ehkäisyyn ja tuotteiden uudelleenkäyttöön.

3.	Terveysten ja turvallisuuteen	+	Kun jätehuollon asianmukaisuutta, kuten jätehuoltoon liittymistä sekä saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjennyksiä, seurataan kattavammin, jätteistä mahdollisesti aiheutuvat terveyshaitat vähenevät.
4.	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	+	Tiedottamiseen panostetaan entistä enemmän, mikä parantaa asiakkaiden tiedonsaantia ja tietoisuutta jätehuoltoasioista. Sähköiset asiointikanavat helpottavat asiointia ja vaikuttamista asioihin.

Johtopäätös ja perustelut:

Jätehuoltopalvelut toteutetaan ohjelman tavoitteiden mukaan yhtenäisin periaattein koko alueella laadukkaasti asukkaita palvellen ja asiakastarpeet huomioon ottaen. Tiedottamista ja sähköisiä palveluja kehitetään. Kokonaisuutena ohjelman vaikutukset ihmisiin ovat positiiviset.

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1.	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ-, asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet esim. melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)	+	Korkea jätehuoltoon liittymisaste sekä jätteiden vastaanottopisteiden määrään ja laatuun panostaminen vähentää roskaantumista. Jätteenkuljetusliikenne voi vähäisessä määrin lisääntyä, millä voi olla lievä haitallinen vaikutus paikallisesti (melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski). Toisaalta jätteenkuljetukset voivat paikoin vähentyä, kun jätehuolto järjestetään yhteisten keräyspisteiden (kimppojen) kautta, mikä taas tuo mukanaan hyötyä.
2.	Maaperään, vesistöön ja luonnon monimuotoisuuteen	+	Jätteiden, erityisesti saostus- ja umpisäiliölietteiden, omatoimisen käsittelyn ja tyhjennysten seuranta, lisääntyvä tiedottaminen ja epäkohtiin puuttuminen vähentää niistä aiheutuvia haittoja maaperään ja vesistöön. Hyötyjätteiden keräys ja käsittely tehostuvat, jolloin jätteiden sisältämä materiaali saadaan uudelleenkäyttöön. Tämä vähentää tarvetta luonnonvarojen käyttöön ja pienentää tuotannon haitallisia vaikutuksia maaperään ja vesistöihin.

3.	Ilmasto	0	Jätteenkuljetusten määrä voi kasvaa, millä on lievä kielteinen vaikutus ilmasto. Jätteenkuljetusten ilmastovaikutusten hillitsemiseksi selvitetään kuitenkin kuljetusten ilmastovaikutusten rajoittamista (esim. biokaasun käyttö polttoaineena), mikä vähentäisi kuljetusten ilmastovaikutuksia.
4.	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön sekä rakennettuun ympäristöön	+	Jätehuoltopisteiden siisteyteen panostaminen parantaa kaupunkikuvaa.

Johtopäätös ja perustelut:

Jätepoliittisen ohjelman toimenpiteet tähtäävät ympäristövastuulliseen jätehuoltoon. Kun jätteiden syntyä ehkäistään, tuotteet käytetään uudelleen ja jätteet hyödynnetään entistä paremmin, säästetään luonnonvaroja ja vähennetään uusien tuotteiden tuotannosta aiheutuvia ympäristövaikutuksia. Kun jätehuollon toteutumista seurataan entistä kattavammin ja jätehuollon järjestämisestä tiedotetaan, varmistetaan se, ettei jätehuollosta aiheudu ympäristöhaittoja. Lisääntyvä jätteiden keräys ja kuljetus voi lisätä vähän kuljetusten ympäristövaikutuksia, mutta kokonaisuudessaan ohjelmalla on toteutuessaan merkittävä positiivinen vaikutus ympäristöön.

Vaikutukset kunnan talouteen ja henkilöstöön

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1.	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen)	0	Ohjelmalla ei ole vaikutusta kunnan henkilöstömäärään tai asemaan, mutta esimerkiksi ekotukihenkilötoiminta tuo henkilöstölle uudenlaisen osallistumisen mahdollisuuden.
2.	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investoinnit, velkaantuminen jne.)	+	Jätteen synnyn ehkäisyyn eli laadukkaisiin ja korjattaviin tuotteisiin panostaminen voi lyhyellä aikajänteellä aiheuttaa kustannuksia, mutta pitkällä aikavälillä hankinnoissa syntyy säästöjä. Käytettyjen tavaroiden uudelleenkäyttö voi tuoda kunnalle pientä taloudellista hyötyä. Ruokahävikin vähentäminen voi tuoda kustannussäästöjä. Lisäksi jätteiden tehokkaampi lajittelu voi vaikuttaa vähäisessä määrin kuntien omien kiinteistöjen jätehuoltokustannuksiin.
3.	Tuloksellisuuteen ja tuottavuuteen	0	

Johtopäätös ja perustelut:

Ohjelmalla on vain vähäisessä määrin vaikutusta kunnan henkilöstöön tai talouteen. Jätteiden synnyn ehkäisyyn, uudelleenkäyttöön ja hyödyntämisen tehostamisen tähtäävät toimet voivat tuoda pitkällä aikavälillä kustannussäästöjä.

Vaikutukset yrityksiin

Ohjelma koskee kunnan järjestämisvastuulla olevaa jätehuoltoa, ja ensisijaisesti asumisen jätehuoltoa, joten yritysten jätehuoltoon ohjelmalla on vain vähäiset vaikutukset. Siltä osin kuin vaikutuksia on, niiden voidaan arvioida olevan lievästi positiivisia.

Jätettä tuottavien yritysten osalta toimenpiteeksi on asetettu tiedon pitäminen helposti saatavilla kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvista jätehuoltopalveluista (TSV-palveluista) ja toimivien palvelujen tarjoaminen niitä tarvitseville. Tällä varmistetaan se, että myös yritykset otetaan lainsäädännön mahdollistamissa rajoissa huomioon kunnallisten jätehuoltopalvelujen tarjonnassa. Ohjelmalla on positiivinen vaikutus myös jätealan kuljetuspalveluja tarjoaviin yrityksiin, kun järjestettyyn jätehuoltoon liittyy hyvän tiedotuksen, neuvonnan ja seurannan myötä useampia kiinteistöjä.

Ohjelmalla voi olla lievä positiivinen vaikutus sellaisten yritysten toimintaan, joissa panostetaan jätteiden synnyn ehkäisyyn ja tuotteiden uudelleenkäyttöön, jos kunnat saavat huomioitua nämä asiat hankinnoissaan ja muutoin toiminnassaan. Yhteistyön tehostumisella tuottajayhteisöjen suuntaan on positiivinen vaikutus näiden yhteisöjen toimintaan.